

قالیباف؛ چهره جای‌گزین اصول‌گرایان در کسوت شهردار تهران

انتخاب محمدقالیباف به‌عنوان شهردار تهران بیش از همه امیدی برای اصول‌گرایان ناراضی از دولت ضعیف احمدی‌نژاد است که خوش ندارند دولت‌نهم با عمل کرد ضعیفش، به گور اصول‌گرایی تبدیل شود.

هادی نیلی

hadinili.blogfa.com

hadinili@gmail.com

با انتخاب محموداحمدی‌نژاد در سوم‌تیر که با دو سال سابقه مدیریت پای‌تخت توانست روی صندلی رییس‌جمهوری بنشیند، صندلی دیگری خالی شد که اهمیت آن را نمی‌توان چندان کم‌تر از اهمیت ریاست‌جمهوری دانست: صندلی شهرداری تهران. اما این صندلی با همه بزرگی‌اش ۷۲ روز خالی بود تا شهر تهران این مدت را رسماً و علناً رییس نداشته‌باشد.

در این مدت گزینه‌های مختلفی برای تصدی این مقام مطرح شدند و خیلی‌هاشان به همان سرعتی که نام‌شان به‌میان آمده‌بود، رنگ باختند. اما نقطه مشترک همه آن‌ها این بود که مشخصاً به محموداحمدی‌نژاد نزدیک بودند و تقریباً همه آن‌ها را احمدی‌نژاد به شهرداری تهران آورده‌بود. مطرح‌شدن دو نام البته فضایی متفاوت از بقیه ایجاد کرد. وقتی نام محمدباقر قالیباف و طهماسب مظاهری برای تصدی این مسند مطرح شد، کارشناسان و تحلیل‌گران سیاسی با اشاره به شکاف‌های عمیق میان این دو چهره با شخص رییس‌جمهور، احتمال شهردارشدن آن دو را خیلی ضعیف تلقی کردند. اما شورای شهر تهران قرار بود با انتخاب قالیباف به شهرداری تهران شگفتی‌آور شود.

رابطه کدورت‌آمیز

محمدقالیباف در کسوت یک نامزد رقیب و کسی که چهره‌اش بیش از همه در روزهای رقابت‌های انتخاباتی از جانب هواداران نشان‌دار و شناخته‌شده احمدی‌نژاد تخریب شد و طهماسب‌مظاهری به‌عنوان مغز اقتصادی پشت‌پرده کارزارهای انتخاباتی قالیباف که از طرف هواداران و کارشناسان اقتصادی احمدی‌نژاد در برنامه‌های زنده تلویزیونی به بی‌کفایتی و حتی بی‌سوادی متهم شده‌بود، هیچ‌یک رابطه خوبی با محموداحمدی‌نژاد نداشته‌اند. انتخاب‌شدن قالیباف اما پیام دیگری هم برای محموداحمدی‌نژاد و کسانی داشت که حتی بعد از معرفی کابینه ضعیف او هم‌چنان در صف هواداران‌ش ماندند. با روشن‌شدن تلاش‌های احمدتوکلی و عمادافروغ از مجلس‌شورای اسلامی و مهدی‌چمران از داخل شورای شهر تهران برای رأی‌آوردن محمدقالیباف به‌عنوان سیزدهمین شهردار تهران، اینک می‌توان دغدغه‌های آن گروه از اصول‌گرایان را که در دوران انتخابات ریاست‌جمهوری با نام اصول‌گرایان تحول‌خواه و در حمایت از قالیباف به عرصه آمده‌بودند، با دقت بیش‌تری تشخیص داد.

در روزهای قبل از جمعه ۲۷ خرداد که به باقی‌ماندن اکبرهاشمی‌رفسنجانی و محموداحمدی‌نژاد در عرصه رقابت‌ها پایان گرفت، دو چهره بیش از همه از نظر شعارها و ایده‌های مطرح‌شده با هم مقایسه می‌شدند و آن دو نام احمدی‌نژاد بود و قالیباف. این هر دو با تأکید بر مدیریت ضعیف کشور در سال‌های بعد از جنگ، سعی داشتند حضور خود را در انتخابات به‌عنوان امیدی برای تغییر وضع موجود جلوه دهند. تفاوت این دو هم‌سخن در برنامه‌هایی بود که ارائه می‌کردند؛ احمدی‌نژاد تقریباً بدون هیچ برنامه‌ای و قالیباف با برنامه‌ای که به کمک متخصصان رشته‌های مختلف تدوین شده‌بود.

چهره‌ای جدید برای اصول‌گرایی

اینک که کابینه‌ای نیم‌بند و با غیبت یک‌پنجم اعضای آن به ریاست محموداحمدی‌نژاد تشکیل شده‌است، به‌نظر می‌رسد چهره‌های شناخته‌شده و مدعی اصول‌گرایی مانند احمدتوکلی و عمادافروغ ترجیح می‌دهند قالیباف را به‌عنوان تابلویی مقبول‌تر و البته معقول‌تر از اصول‌گرایی به مردم معرفی کنند تا ناکامی از هم‌اکنون قابل‌پیش‌بینی احمدی‌نژاد و دولت‌ش به پای آرمان‌ها و دغدغه‌های اصول‌گرایانه اینان نوشته‌نشود. به مسامح می‌توان شهرداربودن برای شهری با جمعیتی که عملاً بر ۱۲ میلیون نفر بالغ می‌شود، را تصدی دولتی کوچک و مینیاتوری دانست؛ دولتی که البته از آسیب‌ها و نابسامانی‌های مزمن و فراگیری رنج می‌برد و این، کار قالیباف شهردارتهران را در بعضی زمینه‌ها حتی دشوارتر از رییس‌جمهوربودن می‌کند.

محمدقالیباف با کسب ۸ رای موافق از ۱۵ رای اعضای شورای شهر شهرداری‌تهران شد تا چهارسال دیگر با چهره‌ای که صبغه امنیتی‌اش را آسان‌تر می‌توان فراموش کرد و با سابقه مدیریتی در حوزه‌ای که این بار بی‌بروگرد و به‌طورکامل «مدنی» است و نه «نظامی».

درباره نحوه انتخاب قالیباف به‌عنوان رییس‌جمهور چهارسال آینده کلان‌شهر تهران، مهدی‌چمران در جمع خبرنگاران از اکراه او برای پذیرش این سمت سخن گفت: آقای قالیباف از جمله افرادی بودند که خودشان نامزد نبودند و حتی نسبت به پذیرش این مسئولیت اکراه داشتند و فکر نمی‌کردند کار به چنین جایی برسد. چمران هم‌چنین در پاسخ به این سؤال جالب که با توجه به شرایط سیاسی ایجادشده در انتخابات ریاست‌جمهوری گذشته، آیا شورای شهر با انتخاب قالیباف نامزد ریاست‌جمهوری قصد دل‌جویی از او را داشته‌است، گفت: این وظیفه ما نیست که از ایشان دل‌جویی

خوش آیند و ناخوش آیند

محمد خوش چهره نماینده مردم تهران در مجلس هفتم به موضعی تازه اشاره کرد و گفت با انتخاب قالیباف به عنوان شهردار تهران نخستین شکاف بین حامیان رئیس جمهور با او به وجود آمده است. از طرف دیگر عمادافروغ نماینده عضو فراکسیون اکثریت مجلس هم گفت: امیدواریم برخلاف دولت قبلی شاهد حضور شهردار جدید در جلسات هیات دولت باشیم. و به این ترتیب به صراحت از کابینه احمدی نژاد خواست قالیباف را جدی بگیرند. او با اشاره به «اختلاف سلیقه جزئی» قالیباف و احمدی نژاد، گفت: انتخاب شهردار بر عهده رئیس جمهور نیست، کما این که انتخاب احمدی نژاد به عنوان شهردار بر عهده آقای خاتمی رئیس مهور پیشین نبوده است. انتخاب شهردار به عهده شورای شهر است و اینگونه نیست که ما به دلیل آن که به رئیس جمهور علاقه داریم، اصل و قاعده را فراموش کنیم. افروغ در این جمله آخر خود به روشنی از ناراضی احمدی نژاد بابت انتخاب قالیباف به عنوان شهردار تهران پرده برداشته است. در نظر گرفتن شایعات نه چندان سستی که حکایت از درخواست رییس جمهور برای خودداری شورای شهر تهران از اعلام نام قالیباف به عنوان شهردار تهران دارد، تاکید افروغ را بر این که «نباید اصل و قاعده را فراموش کنیم» توجیه می کند.

استقبال پیش کسوتها

شاید سابقه مدیریت موفق قالیباف به خصوص در نیروی انتظامی باعث شد انتخاب او به عنوان پنجاه و هشتمین شهردار تهران توسط محمد توسلی و محمدحسین ملکمدنی دوتن از شهرداران سابق تهران «انتخابی مثبت» ارزیابی شود. محمد توسلی اولین شهردار پایتخت بعد از انقلاب اسلامی در این رابطه گفته است: بی تردید مردم تهران از انتخاب آقای قالیباف به عنوان شهردار استقبال می کنند. این استقبال هم به خاطر سوابق مدیریتی ایشان در نیروی انتظامی است و هم به خاطر همان دلایلی که نمایندگان مجلس به وزرای پیش نهادی نزدیک به آقای احمدی نژاد رای ندادند. توسلی از قالیباف خواست برای ایجاد مدیریت متمرکز شهری و رفع موانع قانونی آن کمال استفاده را بکند. شهردار تهران در خلال سالهای ۵۷ تا ۵۹ «حضور مدیران کم تجربه» در شهرداری را مهم ترین چالش شهردار جدید دانست و پاسخ گو کردن مدیریت شهر را هم به عنوان توصیه اش به شهردار جدید مطرح کرد. محمدحسین ملکمدنی هم مهم ترین چالش قالیباف را روند افزایشی مشکلات تهران دانسته و البته ابراز امیدواری کرد هنر مدیریت قالیباف بتواند این روند افزایشی را کنترل کند. شهردار سابق تهران مسائل زیست محیطی را در صدر این معضلات عنوان و اعلام کرد: کمبود امکانات فرهنگی و معضلات اجتماعی و مسائل کودکان و زنان نیز باید مورد توجه شهردار جدید قرار بگیرد. شهردار اسبق تهران با «مبارک» خواندن انتخاب قالیباف، سابقه او را نشان گر دید کارشناسی و مدیریت عالمانه او دانست که ابراز امیدواری کرد در دوران شهرداری او هم ادامه پیدا کند. ملکمدنی زمان حاضر را بهترین شرایط برای تحقق مدیریت واحد شهری دانسته و گفت: آقای قالیباف باید تلاش کنند با استفاده از این مقطع تاریخی و با ارائه یک پیشنهاد به دولت، همه مدیران دخیل در اداره شهر را دور یک میز بنشانند. اشاره ملکمدنی به تاکیدهای احمدی نژاد بر مدیریت واحد شهری است که اکنون باید دید بدون حضور یکی از نیروهای احمدی نژاد در مسند شهرداری تهران آیا او هم چنان به تحقق مدیریت واحد شهری و بستن دست دولت از دخالت در امور شهرداری پای بند می ماند یا این شعار هم چون خیلی دیگر از شعارهای دولت نهم روی تاقچه ها باقی می ماند.

اولین جمله ها

محمد قالیباف در اولین حضور خود در جلسه شورای شهر تهران با اشاره به سابقه پنج ساله اش در ناجا مردم تهران را دچار چهار نوع معضل و بحران جدی دانست: مشکلات زیست محیطی، حمل و نقل، آسی های اجتماعی و فاصله طبقاتی. او با اشاره به مسؤولیتی که بیش از ۵ سال در ناجا داشته است، گفت به تمام آسیبها و لایه های اجتماعی آشنایی کامل دارد. قالیباف از شهروند محوری را به عنوان راهکاری مطرح کرد که به کمک آن تهران باید به شهر زندگی تبدیل شود و تاکید کرد: جامعه محوری به جای تهدید محوری اساس کار قرار خواهد گرفت.